Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Kelių transportas – SESV 91 ir 92 straipsniai – Reglamentas (ES) Nr. 165/2014 – 32 straipsnio 3 dalis, 33 straipsnio 1 dalis ir 41 straipsnio 1 dalis – Taisyklių, susijusių su tachografų naudojimu, pažeidimas – Valstybių narių pareiga numatyti veiksmingas, atgrasomąsias ir nediskriminacines sankcijas – Mažos ir vidutinės įmonės rezidentės ir nerezidentės – Skirtingų sąlygų taikymas“

Byloje C-600/18

dėl *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathėjaus administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija) 2018 m. rugsėjo 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. rugsėjo 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

UTEP 2006. SRL

prieš

Vas Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Hatósági, Építésügyi és Oktatási Osztály

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, teisėjai J. Malenovský ir L. S. Rossi (pranešėja),

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *UTEP 2006. SRL*, atstovaujamos *jogtanácsos* Z. Szároz,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos D. Fehér,

– Europos Komisijos, atstovaujamos W. Mölls, L. Havas ir J. Hottiaux,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vengrų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 92 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *UTEP 2006. SRL* (toliau – UTEP) ir *Vas Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Hatósági, Építésügyi és Oktatási Osztály* (Vyriausybės atstovo Vašo apskrityje tarnyba, Kontrolės, statybos ir švietimo departamentas, Vengrija) ginčą dėl to, kad ši tarnyba paskyrė UTEP administracinę baudą už tachografų naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo (OL L 60, 2014, p. 1), 32 straipsnyje nustatyta:

„1. Transporto įmonės ir vairuotojai užtikrina tinkamą skaitmeninių tachografų ir vairuotojo kortelių veikimą ir deramą jų naudojimą. Analoginius tachografus naudojančios transporto įmonės ir vairuotojai užtikrina tinkamą jų veikimą ir deramą registracijos lapų naudojimą.

<…>

3. Draudžiama klastoti, slėpti, nutylėti ar naikinti registracijos lape įregistruotus arba tachografe ar vairuotojo kortelėje laikomus duomenis arba tachografo spaudinius. Taip pat draudžiama bet kaip manipuliuoti tachografo duomenimis, registracijos lapu ar vairuotojo kortele, jei dėl to duomenys ir (arba) spausdinta informacija būtų klastojama, nutylima ar naikinama. <…>

<…>“

4 Šio reglamento 33 straipsnyje numatyta:

„1. Transporto įmonės yra atsakingos už tai, jog užtikrintų, kad jų vairuotojai būtų tinkamai apmokyti ir instruktuoti apie teisingą skaitmeninių ar analoginių tachografų veikimą, reguliariai atliktų patikrinimus, siekdamos užtikrinti, kad jų vairuotojai tinkamai naudojasi tachografais[,] ir nesuteiktų savo vairuotojams jokių tiesioginių ar netiesioginių paskatų, kuriomis galėtų būti paskatintas tachografų netinkamas naudojimas.

<…>

3. Transporto įmonės laikomos atsakingomis už jų vairuotojų arba joms pavaldžių vairuotojų padarytus šio reglamento pažeidimus. <…>“

5 Šio reglamento 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Laikydamosi nacionalinių konstitucinių nuostatų valstybės narės nustato sankcijų už šio reglamento pažeidimus skyrimo taisykles ir imasi visų jų taikymui užtikrinti būtinų priemonių. Tos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasomosios bei nediskriminacinės ir turi atitikti [2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2006/22/EB [dėl būtiniausių sąlygų Tarybos

reglamentams (EEB) Nr. 3820/85 ir Nr. 3821/85 dėl su kelių transporto veikla susijusių socialinių teisės aktų įgyvendinti ir panaikinančios Direktyvą 88/599/EEB (OL L 102, 2006, p. 35)] nustatytas pažeidimų kategorijas.“

6 Pagal Direktyvos 2006/22, iš dalies pakeistos 2016 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentu (ES) 2016/403 (OL L 74, 2016, p. 8) (toliau – Direktyva 2006/22), 9 straipsnį šios Direktyvos 2006/22 III priede pirmiausia pateikiamas Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų pažeidimų, pagal savo sunkumą suklasifikuotų į kategorijas („sunkiausi pažeidimai“, „labai sunkūs pažeidimai“, „sunkūs pažeidimai“ ir „nedideli pažeidimai“), sąrašas. Šio priedo 2 punkto, kuriame išvardijami vėlesnio reglamento pažeidimai, H papunktyje, skirtame pažeidimams, susijusiems su „tachografo, vairuotojo kortelės ir (arba) registracijos lapų naudojimu“, Reglamento Nr. 165/2014 32 ir 33 straipsnių pažeidimai priskiriami prie „sunkiausių“ arba „labai sunkių“.

Vengrijos teisė

7 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény* (2004 m. Įstatymas Nr. XXXIV dėl mažų ir vidutinių įmonių ir subsidijų jų vystymuisi; toliau – MVĮ įstatymas) 12/A straipsnyje nustatyta:

„1. Kai įstaigos, kurios vykdo oficialius patikrinimus, susijusius su mažomis ir vidutinėmis įmonėmis, – išskyrus mokesčių ir muitų procedūras ir įstaigų, vykdančių suaugusiųjų mokymo veiklą, tikrinimo procedūras, – taiko sankciją už padarytą pirmą pažeidimą – įspėjimą, vietoj to, kad atitinkamoms įmonėms skirtų baudą, – ir ištiria, ar galima taikyti procedūrą pagal [*közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény* (2004 m. Įstatymas Nr. CXL, nustatantis bendrąsias nuostatas administracinių procedūrų ir paslaugų srityje)] 94 straipsnio 1 dalies a punktą.

2. Nuo baudos negalima atleisti, jeigu:

a) pažeidimu padaryta žala arba keliamas pavojus gyvybei, fizinei neliečiamybei arba asmenų sveikatai;

<...>“

8 MVĮ įstatymo 20 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta:

„Šiuo įstatymu perkeliama 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl mikroįmonių, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo [(OL L 124, 2003, p. 36)].“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

9 UTEP yra Rumunijoje įsteigta bendrovė, kuri pirmiausia vykdo transporto veiklą. Neginčijama, kad ši bendrovė atitinka mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ) kriterijus, kaip tai suprantama pagal MVĮ įstatymą.

10 2017 m. gegužės 15 d. vykdydamos kelių eismo kontrolę Vengrijos valdžios institucijos konstatavo, kad UTEP priklausančio sunkvežimio vairuotojas laikotarpiu nuo 2017 m. gegužės 12 iki 14 d. ištraukė tachografo diską ir jame ir jo elektrinėje jungtyje atliko įvairius manipuliavimo veiksmus. Nors šį maždaug 48 valandų laikotarpį vairuotojas nurodė kaip poilsio laiką, Vengrijos valdžios institucijos konstatavo, kad iš tikrųjų tuo metu buvo vykdomi krovinių pakrovimo į sunkvežimį darbai ir papildomi jo degalų bakai.

11 Per administracinę procedūrą, užbaigtą 2017 m. liepos 28 d. nutarimu, Vengrijos valdžios institucijos nusprendė, kad UTEP pažeidė Reglamento Nr. 165/2014 32 straipsnio 3 dalį ir 33 straipsnio 1 ir 3 dalis, ir skyrė jai 800 000 forintų (HUF) (apie 2 600 EUR) administracinę baudą ir atmetė šios bendrovės argumentus, jog jai pagal MVĮ įstatymo 12/A straipsnio 1 dalį vietoj baudos galėjo būti taikomas rašytinis įspėjimas. Iš tiesų, šių institucijų teigimu, šis straipsnis taikomas tik Vengrijoje įsteigtoms MVĮ.

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme – *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathėjaus administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija) UTEP pirmiausia prašo panaikinti 2017 m. liepos 28 d. sprendimą, o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti baudos dydį; UTEP teigia, kad Vengrijos valdžios institucijų atsisakymas vietoj baudos taikyti rašytinį įspėjimą remiantis tuo, kad ši bendrovė įsteigta ne Vengrijoje, bet kitoje valstybėje narėje, yra diskriminacinis, o tai prieštarauja SESV 92 straipsniui.

13 Šiomis aplinkybėmis *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathėjaus administracinių ir darbo bylų teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar SESV 92 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos draudžia tokį [MVĮ įstatymo] 12/A straipsnio aiškinimą ir su šiuo straipsniu susijusią institucijų administracinę praktiką, pagal kuriuos MVĮ įstatymo 12/A straipsnis netaikomas ne Vengrijoje, bet kitoje valstybėje narėje įregistruotoms įmonėms (teisės subjektams), nors jos ir atitinka šiame įstatyme apibrėžtą [MVĮ] sąvoką?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

14 Savo rašytinėse pastabose Vengrijos vyriausybė tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas dėl dviejų priežasčių.

15 Viena vertus, ši vyriausybė mano, kad SESV 92 straipsnis, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti, nėra reikšmingas siekiant priimti galutinį sprendimą pagrindinėje byloje. Iš tiesų bauda UTEP buvo skirta vadovaujantis nacionalinės teisės aktais, kuriais įgyvendinamas Reglamentas Nr. 165/2014. Pats šis reglamentas buvo priimtas pagal SESV 91 straipsnį, o tai reiškia, kad SESV 92 straipsnis netenka reikšmės.

16 Kita vertus, Vengrijos vyriausybė abejoja, ar MVĮ įstatymo 12/A straipsnio 1 dalis taikytina pagrindinėje byloje, nes pagal šio straipsnio 2 dalį įspėjimas netaikomas, kai dėl nagrinėjamo elgesio gali kilti pavojus asmenų gyvybei ar neliečiamybei. Taigi, kaip matyti iš Direktyvos 2006/22, su tachografų naudojimu susijusių nuostatų pažeidimai turėtų būti priskirti prie sunkiausių pažeidimų kategorijos. Todėl, neatsižvelgiant į tai, ar MVĮ Vengrijoje buvo taikomos skirtingos sąlygos, priklausomai nuo to, ar šios įmonės buvo rezidentės, ar nerezidentės, vietoj baudos negalėjo būti taikomas rašytinis įspėjimas. Vengrijos vyriausybės teigimu, prejudicinis klausimas yra hipotetinis.

17 Dėl šios vyriausybės nurodyto pirmojo argumento primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, Teisingumo Teismas turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismui gali prireikus tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (2018 m. birželio 27 d. Sprendimo *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

18 Vadinasi, net jei, formaliai žiūrint, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apribojo savo klausimą patikslinto konkrečios Sąjungos teisės nuostatos aiškinimu, ši aplinkybė netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visų šios teisės aiškinimo aspektų, kurie gali būti naudingi

sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar šis teismas apie juos užsiminė savo pateiktame klausime, ar ne. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (2016 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

19 Šioje byloje pateiktas klausimas yra susijęs su SESV 92 straipsniu, kuris vis dėlto transporto sektoriui taikomas tik tuomet, kai nėra Sąjungos lygiu pagal SESV 91 straipsnio 1 dalį priimtų teisės aktų (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 158, 161 ir 163 punktus).

20 Taigi kelių transporto srityje taisyklės, susijusios su tachografų įrengimu ir naudojimu, ir minėtų taisyklių pažeidimai pirmiausia reglamentuojami Reglamento Nr. 165/2014, kurio teisinis pagrindas yra, be kita ko, SESV 91 straipsnis, nuostatomis.

21 Šiuo klausimu, kaip pripažino pati Vengrijos vyriausybė, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama bauda pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais perkeliamas Reglamentas Nr. 165/2014, buvo paskirta už šio reglamento 32 straipsnio 3 dalies ir 33 straipsnio 1 ir 3 dalių pažeidimą. Be to, minėto reglamento 41 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad sankcijos, kurių skyrimo taisykles nustato valstybės narės ir kurios taikomos minėto reglamento nuostatų pažeidimo atveju, turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasomos ir nediskriminacinės.

22 Todėl, atsižvelgiant į šio sprendimo 17 ir 18 punktuose nurodytą jurisprudenciją, prejudicinį klausimą reikia performuluoti taip, kad jis susijęs ne su SESV 92 straipsnio, o su Reglamento Nr. 165/2014 41 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

23 Dėl Vengrijos vyriausybės antrojo argumento, susijusio su tariamu prejudicinio klausimo hipotetiškumu, reikia konstatuoti, kad šiuo argumentu iš tikrųjų ginčijamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodomas MVĮ įstatymo 12/A straipsnio nuostatų aiškinimas. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali aiškinti nacionalinės teisės aktus, o Teisingumo Teismas turi laikytis tokio nacionalinės teisės aiškinimo, koks pateiktas šio teismo (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 26 d. Sprendimo *Kuhar*, C-407/18, EU:C:2019:537, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

24 Darytina išvada, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinio klausimo

25 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 165/2014 41 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia valstybės narės administracinę praktiką, pagal kurią, skirtingai nei kelių transporto MVĮ nerezidenčių atveju, šios valstybės narės teritorijoje įsteigtoms tokioms įmonėms gali būti skirta švelnesnė sankcija, būtent įspėjimas vietoj administracinės baudos, kai tokios MVĮ pirmą kartą padaro tokio paties sunkumo Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų pažeidimą.

26 Kaip matyti iš šio sprendimo 21 punkto, pagal Reglamento Nr. 165/2014 41 straipsnio 1 dalį sankcijos, kurių skyrimo taisykles nustato valstybės narės ir kurios taikomos minėto reglamento nuostatų pažeidimo atveju, turi būti pirmiausia būti veiksmingos, atgrasomos ir nediskriminacinės.

27 Reikalavimas, kad sankcijos būtų nediskriminacinės, neabejotinai siejamas su situacija, kurioje Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų to paties sunkumo pažeidimas užtraukia skirtingas sankcijas, priklausomai nuo to, ar kelių transporto įmonės yra įsteigtos valstybėje narėje, kurios teritorijoje buvo padarytas minėtas pažeidimas, ar kitoje valstybėje narėje. Šis reglamentas grindžiamas prielaida, pagal

kurią šios įmonės, nepriklausomai nuo jų įsteigimo vietos, yra panašioje situacijoje, kai jos pažeidžia Reglamento Nr. 165/2014 nuostatas tos pačios valstybės narės teritorijoje. Todėl valstybė narė turi užtikrinti, kad jos teritorijoje pagal Reglamento Nr. 165/2014 41 straipsnio 1 dalį nustatytos sankcijų skyrimo taisyklės būtų taikomos neatsižvelgiant į kelių transporto įmonės, kuri pažeidė šio reglamento nuostatas, įsisteigimo vietą.

28 Iš to darytina išvada, kad administracinė praktika, pagal kurią kelių transporto MVĮ nerezidentė už to paties sunkumo Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų pažeidimą gali būti nubausta griežčiau nei MVĮ rezidentė, prieštarauja šio reglamento 41 straipsnio 1 daliai, kurioje numatyta, kad sankcijos turi būti nediskriminacinės.

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 165/2014 41 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog ji draudžia valstybės narės administracinę praktiką, pagal kurią, skirtingai nei kelių transporto MVĮ nerezidenčių atveju, šios valstybės narės teritorijoje įsteigtoms tokioms MVĮ gali būti skiriama švelnesnė sankcija, būtent įspėjimas vietoj administracinės baudos, kai tokios MVĮ pirmą kartą padaro tokio paties sunkumo Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų pažeidimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo, 41 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia valstybės narės administracinę praktiką, pagal kurią, skirtingai nei kelių transporto mažų ir vidutinių įmonių nerezidenčių atveju, šios valstybės narės teritorijoje įsteigtoms tokioms įmonėms gali būti skiriama švelnesnė sankcija, būtent įspėjimas vietoj administracinės baudos, kai tokios mažos ir vidutinės įmonės pirmą kartą padaro tokio paties sunkumo Reglamento Nr. 165/2014 nuostatų pažeidimą.

Parašai.